KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 28.7.2021 r.
COM(2021) 427 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI

DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY I TRYBUNAŁU OBRACHUNKOWEGO

W SPRAWIE ZARZĄDZANIA FUNDUSZEM GWARANCYJNYM EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU NA RZECZ INWESTYCJI STRATEGICZNYCH W 2020 R.

{SWD(2021) 209 final}

Spis treści

1. Wprowadzenie 2
2. Warunki działania 3
3. Rachunki finansowe i znaczące operacje budżetowe w 2020 r. 3
3.1. Sytuacja finansowa funduszu gwarancyjnego EFIS na dzień 31 grudnia 2020 r. 4
3.2. Działania EFIS objęte gwarancją UE 4
3.3. Zasilenie funduszu gwarancyjnego EFIS 5
3.4. Uruchomienie i wykorzystanie gwarancji UE 5
4. Zarządzanie funduszem gwarancyjnym EFIS w 2020 r. 5
4.1. Zarządzanie finansami 5
4.2. Rozwój sytuacji rynkowej w 2020 r. 6
4.3. Skład portfela i najważniejsze cechy jego profilu ryzyka 7
4.4. Działanie 7
5. Ocena adekwatności kwoty docelowej oraz wysokości funduszu gwarancyjnego 7

1. WPROWADZENIE

Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1017 z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego i Europejskiego Portalu Projektów Inwestycyjnych („rozporządzenie w sprawie EFIS") ustanowiono fundusz gwarancyjny EFIS, którego środkami ma zarządzać Komisja[1].

Rozporządzenie w sprawie EFIS zostało dodatkowo zmienione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2396 z dnia 13 grudnia 2017 r.[2] („rozporządzenie zmieniające EFIS 2.0") w celu przedłużenia okresu obowiązywania Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych oraz wprowadzenia szeregu usprawnień technicznych dla tego Funduszu i Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego. Rozporządzeniem zmieniającym EFIS 2.0 między innymi zwiększono kwotę gwarancji UE, a także dostosowano kwotę docelową na potrzeby zasilania funduszu. W dniu 22 lipca 2015 r. Komisja Europejska i Europejski Bank Inwestycyjny (EIB) podpisały umowę w sprawie zarządzania EFIS oraz w sprawie udzielenia gwarancji UE („umowa w sprawie EFIS")[3].

Art. 16 ust. 6 rozporządzenia w sprawie EFIS przewiduje, że do dnia 31 maja każdego roku Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Trybunałowi Obrachunkowemu roczne sprawozdanie[4] dotyczące zarządzania Funduszem Gwarancyjnym EFIS („fundusz gwarancyjny") w poprzednim roku kalendarzowym, łącznie z oceną adekwatności kwoty docelowej, wysokości funduszu gwarancyjnego oraz potencjalnym zapotrzebowaniem na jego uzupełnienie. Sprawozdanie roczne obejmuje opis sytuacji finansowej funduszu gwarancyjnego na koniec poprzedniego roku kalendarzowego, przepływy finansowe w poprzednim roku kalendarzowym, a także wykaz znaczących transakcji i wszelkie stosowne informacje na temat rachunków finansowych. Sprawozdanie to zawiera także informacje na temat zarządzania finansowego, wyników oraz ryzyka funduszu gwarancyjnego na koniec poprzedniego roku kalendarzowego.

Rozporządzeniem finansowym 2018/1046[5] ustanowiono wspólny fundusz rezerw w celu utrzymania rezerw przeznaczonych na pokrycie zobowiązań finansowych wynikających z gwarancji budżetowych i programów pomocy finansowej począwszy od daty rozpoczęcia stosowania wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 („WRF")[6]. Rezerwy te weszły w życie w dniu 1 stycznia 2021 r. i od tego dnia fundusz gwarancyjny EFIS stanowi oddzielny przedział w ramach wspólnego funduszu rezerw.

[1] Zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1291/2013 i (UE) nr 1316/2013 – Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych („rozporządzenie w sprawie EFIS"). Dz.U. L 169 z 1.7.2015, s. 1.
[2] Dz.U. L 345 z 27.12.2017, s. 34
[3] Umowę w sprawie EFIS następnie zmieniono i skonsolidowano w dniach 21 lipca 2016 r., 21 listopada 2017 r., 9 marca 2018 r., 20 grudnia 2018 r., 27 marca 2020 r. i 27 kwietnia 2020 r.
[4] Niniejszy dokument jest szóstym z kolei sprawozdaniem w sprawie funduszu gwarancyjnego. Aby zapoznać się z poprzednimi sprawozdaniami, zob. COM(2016)353 final, COM(2017)326 final, COM(2018)345 final, COM(2019)244 final i COM (2020)385 final.
[5] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012, Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1, (rozporządzenie finansowe).
[6] Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 (Dz.U. L 433I z 22.12.2020).

2. WARUNKI DZIAŁANIA

Gwarancja UE[7] obejmuje działania w zakresie finansowania i inwestycji

- podpisane przez EBI w ramach głównej części obszaru infrastruktury i innowacji oraz
- przez Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI) w ramach segmentu MŚP i w ramach podsegmentu finansowania inwestycji dla MŚP / spółek o średniej kapitalizacji należącego do obszaru infrastruktury i innowacji.

Część wszystkich działań EFIS jest objęta gwarancją UE, a pozostała część – realizowana na ryzyko własne grupy EBI[8].

Zgodnie z art. 12 rozporządzenia w sprawie EFIS fundusz gwarancyjny ma stanowić bufor płynności, z którego realizowane są wypłaty na rzecz EBI w przypadku uruchomienia gwarancji UE. Zgodnie z umową w sprawie EFIS zawartą między UE a EBI wypłaty z tytułu uruchomienia gwarancji są realizowane przez fundusz gwarancyjny, jeżeli wysokość wypłat przekracza środki na rachunku EFIS, którymi dysponuje EBI. Rachunek EFIS, którym zarządza EBI, ustanowiono na potrzeby gromadzenia unijnych dochodów uzyskanych i kwot odzyskanych w wyniku działań EFIS objętych gwarancją UE, a także – do wysokości dostępnego salda – na potrzeby wypłat z tytułu uruchomienia gwarancji UE.

Zasilanie funduszu gwarancyjnego odbywało się stopniowo, ale zakończy się ono w 2022 r. Zgodnie z art. 12 ust. 4 środki funduszu gwarancyjnego są zarządzane bezpośrednio przez Komisję i inwestowane zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami oraz właściwymi regułami ostrożnościowymi.

EBI i EFI są odpowiedzialne za ocenę i monitorowanie ryzyka związanego z poszczególnymi działaniami objętymi gwarancją UE oraz za przedkładanie Komisji sprawozdań zgodnie z art. 16 rozporządzenia w sprawie EFIS. Na podstawie przekazanych informacji oraz przez przyjmowanie spójnych i ostrożnych założeń dotyczących przyszłych działań Komisja zapewnia adekwatność kwoty docelowej oraz wysokości funduszu gwarancyjnego objętego przeglądem.

Ponadto zgodnie z art. 16 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EFIS EBI przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie roczne zawierające szczegółowe informacje na temat łącznego ryzyka związanego z działaniami w zakresie finansowania i inwestycji realizowanymi w ramach EFIS oraz na temat przypadków uruchomienia gwarancji.

3. RACHUNKI FINANSOWE I ZNACZĄCE OPERACJE BUDŻETOWE W 2020 R.

Poniżej przedstawiono informacje finansowe dotyczące EFIS, w rozbiciu na cztery następujące punkty:

1) sytuacja finansowa funduszu gwarancyjnego EFIS na dzień 31 grudnia 2020 r.,

2) działania EFIS objęte gwarancją UE prowadzone przez grupę EBI na dzień 31 grudnia 2020 r.,

[7] Rozporządzeniem zmieniającym EFIS 2.0 zwiększono kwotę gwarancji UE z 16 mld EUR do 26 mld EUR.
[8] Rozporządzeniem zmieniającym EFIS 2.0 zwiększono udział zasobów własnych grupy EBI z 5 mld EUR do 7,5 mld EUR.

3) zasilenie funduszu gwarancyjnego EFIS oraz

4) uruchomienie i wykorzystanie gwarancji UE.

3.1. SYTUACJA FINANSOWA FUNDUSZU GWARANCYJNEGO EFIS NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

Łączny poziom aktywów funduszu gwarancyjnego[9] na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosił 8 028 mln EUR. Na aktywa te składały się: portfel inwestycyjny sklasyfikowany jako aktywa dostępne do sprzedaży (7 526 mln EUR), terminowa transakcja sprzedaży USD z dodatnią wartością bieżącą netto sklasyfikowana jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt (6 mln EUR) oraz ekwiwalenty środków pieniężnych (496 mln EUR).

Jeżeli chodzi o wyniki działalności za 2020 r.[10] fundusz gwarancyjny osiągnął na koniec roku wynik finansowy wynoszący 21,6 mln EUR. Główny wkład pochodził z dodatniego wyniku odsetkowego netto wynoszącego 17,0 mln EUR oraz zysków netto ze sprzedaży papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży[11] (11,1 mln EUR). Kwota ta została zrównoważona ujemną różnicą kursową waluty obcej wynoszącym -5,7 mln EUR[12]. Pozostałe koszty netto w wysokości -0,8 mln EUR składały się głównie z opłat za przechowywanie.

3.2. DZIAŁANIA EFIS OBJĘTE GWARANCJĄ UE

Na dzień 31 grudnia 2020 r. ekspozycja UE z tytułu gwarancji w związku z nierozliczonymi działaniami EFIS prowadzonymi przez grupę EBI, na potrzeby których dokonano już wypłat, wyniosła 18,9 mld EUR z dostępnej kwoty netto gwarancji UE[13] wynoszącej 25,8 mld EUR[14]. Kwotę 18,6 mld EUR zapisano jako zobowiązanie warunkowe w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego UE za 2020 r., podczas gdy na pozostałą kwotę przyznano rezerwę.

W 2020 r. działania EFIS w ramach obszaru infrastruktury i innowacji, przyniosły UE dochód netto w wysokości 243,4 mln EUR[15]. Z tej kwoty ujęto w sprawozdaniu finansowym UE za 2020 r. wierzytelność netto Komisji wobec EBI w wysokości 76,8 mln EUR na dzień 31 grudnia 2020 r.

---

[9] Objęte audytem sprawozdanie finansowe funduszu gwarancyjnego zostało opublikowane w dokumencie roboczym służb Komisji towarzyszącym sprawozdaniu w sprawie funduszu gwarancyjnego.

[10] Zob. sekcja 3 „SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU GWARANCYJNEGO EFIS" dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego sprawozdaniu w sprawie funduszu gwarancyjnego.

[11] Na kwotę netto składają się zyski w wysokości 12,7 mln EUR i straty w wysokości 1,6 mln EUR.

[12] Po zabezpieczeniu ryzyka walutowego w odniesieniu do części portfela denominowanej w USD, wyrażona jako zmiany
wartości godziwej instrumentów pochodnych w sprawozdaniu finansowym.

[13] Zgodnie z art. 11 rozporządzenia zmieniającego EFIS 2.0 kwota gwarancji UE nie może w żadnym momencie przekraczać 26 mld EUR. Od maksymalnej kwoty gwarancji UE odjęto kwoty wynikające z uruchomienia i wykorzystania gwarancji UE oraz rezerwy na produkty w rodzaju gwarancji portfelowych w ramach segmentu MŚP.

[14] W notach do rocznego sprawozdania finansowego UE za 2020 r. wartość tę wykazano po potrąceniu rezerw finansowych w wysokości 0,3 mld.

[15] Kwota ta obejmuje 18,4 mln EUR niezrealizowanego przychodu uzyskanego dzięki wzrostowi wartości godziwej portfeli w obszarze infrastruktury i innowacji na dzień 31 grudnia 2020 r. w porównaniu z dniem 31 grudnia 2019 r.

W związku z działaniami EFIS w ramach segmentu MŚP UE poniosła w 2020 r. koszt netto w kwocie 295,2 mln EUR[16].

3.3. ZASILENIE FUNDUSZU GWARANCYJNEGO EFIS

W 2020 r. na potrzeby zasilenia funduszu gwarancyjnego przeznaczono środki budżetowe w łącznej kwocie 301 mln EUR. W ramach tej kwoty środki budżetowe w wysokości 153 mln EUR zarezerwowano zgodnie z decyzją Komisji C(2020) 451. Przeznaczono dodatkowe środki na zobowiązania na kwotę 148 mln EUR jako dochody przeznaczone na określony cel[17].

Łączna wysokość faktycznych wpłat dokonanych na fundusz gwarancyjny EFIS w ciągu całego roku wyniosła 1 249 mln EUR. Większość tej kwoty stanowiły środki na płatności z budżetu ogólnego UE, podczas gdy kwota 156 mln EUR została odzyskana z EFIS jako dochody przeznaczone na określony cel, a kwota w wysokości 5 mln EUR została przesunięta jako dodatkowe środki na płatności pod koniec roku budżetowego.

3.4. URUCHOMIENIE I WYKORZYSTANIE GWARANCJI UE

W 2020 r. nie miały miejsca przypadki uruchomienia gwarancji ze względu na działania, w przypadku których nie dotrzymano zobowiązania. Gwarancja UE została jednak uruchomiona w następujący sposób:

- 33,1 mln EUR na korekty wartości[18] w ramach obszaru infrastruktury i innowacji;
- 2,3 mln EUR na pokrycie kosztów finansowania EBI[19] w ramach obszaru infrastruktury i innowacji;
- 2,1 mln EUR na koszty odzyskiwania należności[20] w ramach obszaru infrastruktury i innowacji;
- 37,5 mln EUR na zabezpieczenia w walutach innych niż euro w ramach segmentu MŚP.

Wszystkie przypadki uruchomienia środków miały miejsce w oparciu o fundusze dostępne na rachunku EFIS, z wyjątkiem jednego przypadku w segmencie MŚP, kiedy to środki wypłacono częściowo z funduszu gwarancyjnego (0,5 mln EUR).

4. ZARZĄDZANIE FUNDUSZEM GWARANCYJNYM EFIS W 2020 R.

4.1. ZARZĄDZANIE FINANSAMI

Portfel inwestycyjny funduszu gwarancyjnego jest inwestowany zgodnie z zasadami zarządzania ustanowionymi w decyzji Komisji C(2016)165 z dnia 21 stycznia 2016 r. zatwierdzającej wytyczne dotyczące zarządzania aktywami funduszu gwarancyjnego.

[16] Kwota ta obejmuje rezerwy finansowe w wysokości 216,5 mln EUR w odniesieniu do portfeli dłużnych segmentu MŚP oraz 23,4 mln EUR niezrealizowanych wydatków wynikających ze wzrostu wartości godziwej portfeli kapitałowych segmentu MŚP na dzień 31 grudnia 2020 r. w porównaniu z dniem 31 grudnia 2019 r.

[17] Dochody przeznaczone na określony cel odnoszą się tutaj do tego, co powszechnie określa się terminem „środków powracających". Składają się na nie na przykład: wynagrodzenie EFIS, dywidendy, zyski kapitałowe lub roczne spłaty, w tym również spłaty kapitału, zwolnione gwarancje, a także spłaty kwot głównych pożyczek odzyskanych z EBI.

[18] Zob. art. 8 ust. 1 lit. b) umowy w sprawie EFIS.

[19] Zob. art. 8 ust. 1 lit. d) umowy w sprawie EFIS.

[20] Zob. art. 8 ust. 1 lit. d) i art. 11 ust. 7 umowy w sprawie EFIS.

Wytyczne te przewidują, że aktywa portfela inwestycyjnego zapewniają wystarczającą płynność na wypadek uruchomienia gwarancji i jednocześnie mają na celu optymalizację stopy zwrotu z aktywów oraz poziomu ryzyka zapewniającego utrzymanie wysokiego stopnia bezpieczeństwa i stabilności.

Przyjęto strategie w zakresie inwestycji i zarządzania ryzykiem odpowiadające celom inwestycyjnym i perspektywom rynkowym. Podejście inwestycyjne miało na celu osiągnięcie większej dywersyfikacji w ramach różnych grup aktywów o stałym dochodzie.

4.2. ROZWÓJ SYTUACJI RYNKOWEJ W 2020 R.

W 2020 r. rozwój sytuacji rynkowej zdominował wirus wywołujący COVID-19 i jego niszczycielski wpływ na zdrowie publiczne i gospodarkę światową oraz szybka i zdecydowana reakcja polityczna rządów i banków centralnych.

Rynki o stałym dochodzie rozpoczęły rok optymistycznie dzięki postępom w stosunkach handlowych między USA i Chinami oraz ogólnie pozytywnym nastrojom gospodarczym. Rentowność 10-letnich niemieckich obligacji skarbowych (Bund) osiągnęła w połowie stycznia najwyższą wartość -0,16 %, która okazała się najwyższym poziomem w całym roku.

W okolicach marca, kiedy zagrożenie wirusem stało się coraz bardziej oczywiste, ponad połowa ludności świata znalazła się w izolacji. Wywołało to globalny wstrząs zarówno dla podaży, jak i popytu, w szczególności w przypadku usług bezpośrednich.

Rynki finansowe na całym świecie doświadczyły nagłego wstrząsu, któremu towarzyszył znaczny wzrost niechęci do ryzyka i zmienności. Wynikająca z tego „pogoń za gotówką" (ang. dash for cash) doprowadziła do gwałtownej sprzedaży aktywów, powodując zakłócenia i zagrażając stabilności rynków finansowych.

Notowania na rynkach akcji gwałtownie spadły, a inwestorzy zwrócili się w stronę bezpiecznych aktywów, takich jak obligacje Bund, których rentowność szybko spadła do najniższego w roku poziomu -0,86 % w połowie marca. Stopy zwrotu z amerykańskich obligacji skarbowych jeszcze bardziej się obniżyły, do czego przyczyniły się dwie nadzwyczajne obniżki stóp procentowych przez Rezerwę Federalną Stanów Zjednoczonych na początku marca – łącznie o 150 punktów bazowych. Następnie stopy zwrotu z aktywów typu „safe-haven" odwróciły się i razem z pozostałą częścią rynku instrumentów o stałym dochodzie wzrosły w warunkach niepewności rynkowej i ograniczonej płynności. Rentowność obligacji Bund wróciła do poziomu -0,20 % dziesięć dni po osiągnięciu najniższego poziomu w roku. Spready innych europejskich obligacji skarbowych w stosunku do obligacji Bund znacznie się zwiększyły, podobnie jak spready we wszystkich innych klasach aktywów o stałym dochodzie.

Aby przywrócić zaufanie, rządy wdrożyły pakiety pomocowe, a banki centralne zastosowały na niespotykaną wcześniej skalę akomodacyjną politykę pieniężną (np. obniżki oficjalnych stóp procentowych lub zakupy aktywów). Dzięki temu sytuacja na rynkach uspokoiła się, a wszystkie wyceny aktywów ponownie wzrosły. Po niestabilnym marcu, od kwietnia spready ustabilizowały się i ogólnie zaczęły wykazywać tendencję spadkową. Ogłoszenie niespotykanych dotąd pakietów fiskalnych na całym świecie i w Europie, w szczególności wart 750 mld EUR instrument Next Generation EU, spowodowało wzrost ogólnych poziomów dochodu w czerwcu, ale banki centralne nadal zapewniały korzystne warunki finansowania w obliczu utrzymującego się ryzyka spadku. Zasadniczo przez pozostałą część roku stopy zwrotu i spready w strefie euro stopniowo zmniejszały się, a zaufanie inwestorów stale rosło w związku z postępami w zakresie szczepień i perspektywą dalszych bodźców po

listopadowych wyborach w USA. Na koniec roku rentowność obligacji Bund osiągnęła poziom -0,57 %.

Ogólnie rynki instrumentów o stałym dochodzie, choć charakteryzowały się bardzo dużą zmiennością, zapewniły atrakcyjne możliwości inwestycyjne, co z kolei przyczyniło się do dodatniego zwrotu z funduszu gwarancyjnego na koniec roku.

4.3. SKŁAD PORTFELA I NAJWAŻNIEJSZE CECHY JEGO PROFILU RYZYKA

Dane portfela funduszu gwarancyjnego na koniec roku pokazują, że portfel jest odpowiednio zdywersyfikowany pod względem klas aktywów i kategorii ratingu. Ponadto istnieje również dywersyfikacja w zakresie papierów wartościowych denominowanych w walutach innych niż euro (USD) w postaci przydziału dla amerykańskich obligacji skarbowych i innych emitentów amerykańskich (np. podmiotów ponadnarodowych, innych jednostek państwowych lub agencji) i środków gotówkowych stanowiących około 6 % portfela. Ustanowiono zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym.

Na koniec 2020 r. odsetek obligacji zgodnych z kryteriami środowiskowymi, społecznymi i dotyczącymi dobrego zarządzania wyniósł 9,5 % w porównaniu z 6,9 % na koniec 2019 r. Na koniec 2020 r. czas trwania portfela[21] wynosił 3,19 roku, a jego średni rating kredytowy określany był jako BBB+.

Około 33 % portfela stanowiły obligacje z terminem zapadalności poniżej 1 roku, obligacje o zmiennym oprocentowaniu oraz krótkoterminowe instrumenty rynku pieniężnego, które stanowią dodatkowe zabezpieczenie przed utratą płynności dla portfela.

Profil portfela pod względem czasu trwania, ryzyka kredytowego i płynności został dostosowany do prognozowanych przepływów pieniężnych związanych z operacjami EFIS objętymi gwarancją UE (np. przewidywanych uruchomień gwarancji i dochodów).

4.4. DZIAŁANIE

Roczny wynik finansowy oblicza się przy uwzględnieniu okresu występowania inwestycji, aby nie wpłynęła na niego wielkość portfela, która w dalszym ciągu rosła w ciągu tego roku.

W otoczeniu rynkowym, które charakteryzowało się zmiennością związaną z sytuacją zdrowotną i historycznie niskimi stopami zwrotu, bezwzględny roczny wynik funduszu za 2020 r. wyniósł 1,246 %. Taki zwrot jest zgodny z rocznym poziomem referencyjnym dla EFIS (1,23 %). Wyniki za 2020 r. zarówno jeżeli chodzi o poziom referencyjny, jak i portfel, były jednak w dużej mierze uwarunkowane dodatnimi zwrotami na krzywej. Biorąc pod uwagę historycznie niskie poziomy stóp zwrotu w UE i USA, w nadchodzących latach na portfel i poziom referencyjny mogą negatywnie wpłynąć przeciwne ruchy krzywej (tj. rosnące stopy zwrotu).

5. OCENA ADEKWATNOŚCI KWOTY DOCELOWEJ ORAZ WYSOKOŚCI FUNDUSZU GWARANCYJNEGO

Na dzień 31 grudnia 2020 r. w ramach EFIS zatwierdzono działania na łączną skumulowaną

[21] Wartości liczbowe dotyczące czasu trwania odnoszą się do „zmodyfikowanego czasu trwania”, którym mierzy się wrażliwość ceny obligacji na zmiany stóp procentowych. Wartość ta opiera się na założeniu, że pomiędzy ceną papieru wartościowego a stopami procentowymi występuje odwrotna zależność.

kwotę 82,7 mld EUR we wszystkich państwach członkowskich, z czego kwota 57,2 mld EUR została zatwierdzona w ramach obszaru infrastruktury i innowacji (629 działań), a kwota 25,5 mld EUR – w ramach segmentu MŚP (792 działań). Ogółem oznacza to znaczny wzrost w porównaniu z 31 grudnia 2019 r., kiedy podpisano działania na łączną kwotę 68,7 mld EUR. Powyższe dane liczbowe stanowią łączne kwoty zatwierdzone przez grupę EBI od momentu uruchomienia EFIS, podczas gdy ekspozycja z tytułu nierozliczonych działań jest jedynie częściowo objęta gwarancją UE w ramach EFSI. To ostatnie zagadnienie omówiono szerzej w kolejnych punktach niniejszej sekcji, jak również w sekcji 3 powyżej. Na dzień 31 grudnia 2020 r. łączna ekspozycja z tytułu nierozliczonych działań objętych gwarancją UE, na potrzeby których dokonano już wypłat, wzrosła z 18,4 mld EUR w 2019 r. i wynosiła 18,9 mld EUR (16,5 mld EUR i 2,4 mld EUR w ramach odpowiednio obszaru infrastruktury i innowacji oraz segmentu MŚP).

Ekspozycja unijnego budżetu na ewentualne płatności, które mogą nastąpić w przyszłości na podstawie gwarancji UE w związku z zatwierdzonymi działaniami (wypłaconymi i niewypłaconymi), wyniosła 24,1 mld EUR (18,5 mld EUR w ramach obszaru infrastruktury i innowacji oraz 5,6 mld EUR w ramach segmentu MŚP).

W ramach obszaru infrastruktury i innowacji ekspozycja z tytułu nierozliczonych działań objętych gwarancją UE, na potrzeby których dokonano już wypłat, wyniosła 16,5 mld EUR, z czego kwota 15,2 mld EUR przypadała na działania w zakresie finansowania dłużnego, a kwota 1,3 mld EUR – na działania w zakresie finansowania quasi-kapitałowego.

Ewentualne straty wynikające z tych działań w ramach obszaru infrastruktury i innowacji zostaną objęte gwarancją UE na warunkach określonych w umowie w sprawie EFIS. W obszarze infrastruktury i innowacji gwarancja UE pokrywa część obejmującą pierwsze straty w ramach portfela w przypadku działań w ramach portfeli dłużnych w obszarze infrastruktury i innowacji oraz działań w ramach portfeli instrumentów kapitałowych krajowych banków prorozwojowych w tym obszarze. W ramach standardowego portfela instrumentów kapitałowych w obszarze infrastruktury i innowacji gwarancja UE przyjmuje postać pełnej gwarancji pod warunkiem, że EBI na zasadzie równorzędności inwestuje na własne ryzyko taką samą kwotę.

W ramach segmentu MŚP łączna wysokość ekspozycji z tytułu nierozliczonych działań objętych gwarancją UE, na potrzeby których dokonano już wypłat, wyniosła na dzień 31 grudnia 2020 r. 2,4 mld EUR, z czego kwota 1,7 mld EUR przypadała na działania w zakresie gwarancji, a 0,7 mld EUR – w zakresie finansowania kapitałowego[22].

Ewentualne straty wywołane działaniami w zakresie gwarancji w ramach segmentu MŚP będą pokrywane głównie ze składek systemu poręczeń dla MŚP InnovFin, instrumentu gwarancji kredytowych programu COSME, systemu poręczeń na rzecz sektora kultury i sektora kreatywnego i instrumentu finansowego gwarancji EaSI. Segment EFIS dotyczący MŚP zapewnia uprzywilejowane pokrycie strat przekraczających wkład UE. W ramach produktu łączonego EFIS pokrywa transzę drugiej straty działań po państwie członkowskim lub instytucji zarządzającej, natomiast EFI zapewnia uzupełniające uprzywilejowane pokrycie ryzyka. W ramach produktu ukierunkowanego na podnoszenie umiejętności i kształcenie w obszarze MŚP EFIS udziela gwarancji do 80% każdego podpisanego działania.

W przypadku podsegmentów MŚP dotyczących produktu kapitałowego ewentualne straty będą pokryte proporcjonalnie z gwarancji UE w ramach EFIS i przez EFI, w zależności od ich

[22] Jak wykazano w sprawozdaniu finansowym UE na dzień 31 grudnia 2020 r., z wyłączeniem umów gwarancyjnych, których okres dostępności rozpoczyna się w 2021 r.

wkładu określonego w umowie gwarancyjnej EFIS. W przypadku podsegmentu 2 dotyczącego produktu kapitałowego instrument finansowy InnovFin pokryje transzę pierwszej straty. W ramach produktu kredytów prywatnych w segmencie MŚP EFIS zapewnia pokrycie transzy pierwszej straty, a w ramach działania scale-up dla kapitału wysokiego ryzyka – pełną gwarancję.

Kwotę docelową funduszu gwarancyjnego EFIS ustalono na poziomie 35 % łącznych zobowiązań z tytułu gwarancji UE[23]. Z oceny ryzyka związanego z poszczególnymi produktami wspieranymi gwarancjami UE wynika, że taka stopa docelowa zapewni odpowiednią ogólną ochronę unijnego budżetu przed ewentualnymi przypadkami uruchomienia gwarancji UE, gdy uwzględnione zostaną dochody oraz środki odzyskane i środki powracające z działalności EBI. Stopę docelową na poziomie 35 % uznaje się zatem za adekwatną.

Ponieważ do 2022 r. fundusz gwarancyjny – od stycznia 2021 r. jako element przedziału wspólnego funduszu rezerw – pozostanie nadal w fazie rozbudowy, kwestia zapotrzebowania na jego uzupełnienie zostanie poddana ocenie na dopiero na późniejszym etapie.

[23] Zob. art. 12 ust. 5 rozporządzenia w sprawie EFIS.